

Samenvatting

Het college heeft het actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) vastgesteld. Eind 2024 al is besloten toe te treden tot het landelijke Manifest MVOI. Dit om duurzaamheids- en sociaal maatschappelijke doelstellingen te verbinden met inkoop en aanbesteding. De gemeentelijke inkoopportefeuille levert hieraan een belangrijke bijdrage door deze doelstellingen, mits passend voor de gemeente en leveranciers, in aanbestedingsdocumenten op te nemen. Op 7 februari jl. heeft de wethouder Financiën, Personeel en Organisatie, Burgerparticipatie en Lobby namens het college de toetredingsverklaring ondertekend. Met de ondertekening van het MVOI-manifest heeft de gemeente zich verplicht tot het opstellen van het nu vastgestelde MVOI-actieplan en het periodiek rapporteren over de uitvoering ervan aan het expertisecentrum van het Ministerie van EZ (Pianoo). Als tegenprestatie ontsluit Pianoo voor de deelnemers een schat aan informatie rond dit thema en ontstaat er een netwerk van deelnemende overheidsorganisaties.

1. Beslispunten

1. Het MVOI-actieplan 2025-2028 vast te stellen en uit te voeren

Besluit Burgemeester en wethouders d.d. 6 mei 2025

Conform.

2. Aanleiding

Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen ('MVOI') betekent dat de gemeente de effecten op *"people, planet en profit"* daar waar mogelijk meeneemt bij haar inkopen.

We zijn al sinds 2018 officieel Global Goals gemeente, dat wil zeggen dat de gemeente Maastricht de 17 zogenaamde Sustainable Developmentgoals van de VN onderschrijft. Daarnaast zijn we via het Nationaal Klimaatakkoord (Klimaatwet) gebonden aan een aantal duurzaamheidsdoelstellingen, die nauw verband houden met MVOI. Tevens zijn inmiddels diverse beleidsprogramma's, gericht op een duurzame stad en een duurzame organisatie, door college en raad vastgesteld. Zie ook het coalitieakkoord 'Maastricht, stad van verbondenheid'. Waar in dit voorstel over duurzaamheid wordt gesproken worden daarmee niet alleen de fysieke, maar ook de sociale aspecten van MVOI bedoeld.

Het coalitieakkoord brengt met zich mee dat sociale, ecologische en economische aspecten zo veel mogelijk worden vertaald in specifieke MVOI-thema's. In het geactualiseerde Inkoop- en aanbestedingsbeleid wordt hier expliciet aandacht aan gegeven. Die zijn geclusterd rond zes MVOI-thema's: milieu incl. biodiversiteit, klimaat, circulariteit, internationale sociale voorwaarden/ ketenverantwoordelijkheid, diversiteit & inclusie en social return.

Middels de gemeentelijke inkoopportefeuille kan een belangrijke bijdrage worden geleverd aan de realisatie van bovenstaande doelstellingen.

Met het oog op het voorafgaande heeft het college op 26 november 2024 besloten het landelijke MVOI Manifest te ondertekenen. Inmiddels is dit geëffectueerd op 7 februari 2025. Daarmee zijn we de verplichting aangegaan een MVOI-actieplan uit te werken en uit te voeren. En hierover periodiek te rapporteren. De inhoud van het actieplan, het ambitieniveau en de bijdrage aan MVOI is geheel aan de gemeente om te bepalen.

3. Beoogd effect

MVOI is een effectief instrument om CO₂-uitstoot, milieu-impact en grondstoffengebruik te helpen reduceren, om een inclusieve samenleving en arbeidsmarkt te realiseren en om misstanden voor mens en milieu aan te pakken in internationale ketens. Met een jaarlijkse inkoop van ca 400 miljoen euro (inclusief regionale inkoop jeugdzorg), is MVOI een stevig vliegwiel waarmee de markt en de eigen organisatie verder in beweging kan worden gebracht. Het MVOI-actieplan is er mede op gericht de ambtelijke organisatie te laten kennismaken met MVOI en met de mogelijkheden om middels inkoop een bijdrage te leveren aan het realiseren van de beleidsdoelstellingen op de diverse MVOI thema's.

Overigens is de gemeente op deelonderwerpen al langer actief met MVOI. Zo is Social Return al ruim 15 jaar een verplicht onderdeel bij aanbestedingen boven de € 100.000,-. Daarnaast wordt er bij inkopen met een geraamde waarde van 50.000 Euro of meer bekeken of er specifieke duurzaamheidscriteria kunnen worden opgenomen zoals gepubliceerd op www.pianoo.nl/duurzaamInkopen. En wordt het uitgangspunt voor schoon- en emissieloos bouwen al toegepast op projecten met betrekking tot grond-, weg en waterbouw. In het MVOI-actieplan is vorenstaande verankerd.

Met de uitvoering van het actieplan doen we verdere ervaringen op door MVOI te integreren in een aantal gericht geselecteerde aanbestedingsprocedures die in 2025 worden uitgevoerd. Deze selectie heeft plaatsgevonden in gezamenlijke afstemming tussen de desbetreffende budgethouders, beleidsmedewerkers van de verschillende MVOI-thema's en team inkoop. Deze ervaringen moeten ertoe leiden dat, in de verdere jaarschijven van het actieplan¹, MVOI op steeds meer aanbestedingstrajecten wordt toegepast, daar waar mogelijk en passend bij de in te kopen opdracht.

Met de uitvoering van dit MVOI-actieplan wordt de realisatie van door de gemeente gewenste maatschappelijke doelen ondersteund.

4. Argumenten

1.1. Verplichting tot opstellen en uitvoeren MVOI-actieplan

Met het ondertekenen van het MVOI-manifest, d.d. 7 februari 2025, zijn we de verplichting aangegaan een MVOI-actieplan uit te werken, uit te voeren en hierover periodiek te rapporteren. De gemeente bepaalt zelf het ambitieniveau en wat op jaarbasis te realiseren binnen de diverse MVOI-thema's.

1.2. Vaststelling door college volgt uit eerdere besluitvorming

Uit het vastgestelde collegevoorstel, d.d. 26 november 2024, waarmee het besluit is genomen tot ondertekening van het Manifest, volgt dat het MVOI-actieplan ter vaststelling wordt voorgelegd aan het college.

¹ Het MVOI-actieplan kent een tijdshorizon van 2025 tot en met 2028, en wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van de opgedane ervaringen en de concrete inkoopjaarkalender van het desbetreffende kalenderjaar.

5. Kanttekeningen of risico's

1.1. Deze koppeling van inkoop met MVOI vraagt een andere manier van werken bij het inkopen en aanbesteden van opdrachten.

Daar waar MVOI kansen biedt zal bij de desbetreffende inkoop een nauwe samenwerking tussen budgethouder, beleidsmedewerkers op de diverse MVOI thema's en team Inkoop aan de orde moeten zijn. Inkoopadviseurs denken mee, adviseren welke eisen/wensen meegenomen kunnen worden bij aanbestedingen, maar de realisatie van deze duurzaamheidsdoelstellingen begint al bij de visie- en het vormgeven van een project. Juist dan dient er al aandacht te zijn voor het meenemen van de duurzaamheidsdoelstellingen. Kortom ook de opdrachtgever (lees budgethouder) en inhoudelijk beleidsmedewerker zijn in het gehele proces betrokken. Bij de product- en marktanalyse inventariseert de gemeente in hoeverre de markt kan voldoen aan eisen met betrekking tot o.a. circulariteit, klimaat en milieu.

Voor eventuele beslechting van interne discussies is de directeur bedrijfsvoering, als verantwoordelijke voor het inkoop- en aanbestedingsbeleid, aangewezen als het ambtelijk boegbeeld/coördinerend directeur voor MVOI.

1.2. Toepassing van MVOI in concrete aanbestedingen kan leiden tot meerkosten. Als dit zich voordoet is hierin in het Handboek Inkopen voorzien.

De basis voor MVOI wordt gelegd in de voorbereiding van het inkoopproces door vroegtijdig in de besluitvorming o.a. circulaire-, klimaat- en sociale aspecten te betrekken. Door middel van een marktanalyse wordt de uitvoerbaarheid getoetst. In alle stappen van het inkoopproces worden weloverwogen keuzes gemaakt ten aanzien van de balans tussen de sociale, ecologische en economische aspecten.

Indien door toepassing van MVOI-criteria het budget wordt overschreden dan geldt onderstaande nadere regeling. Deze regeling is opgenomen in het handboek Inkopen. Het handboek is vastgesteld door het college d.d. 1 april 2025.

Indien in de voorbereidende fase van de aanbesteding duidelijk is dat door het toepassen van een of meer MVOI- criteria het betreffende budget van budgethouder wordt overschreden met minimaal 10% én het betreft een overschrijding van 100.000 Euro of meer dan kan pas na een besluit van het college tot publicatie van de aanbesteding worden overgegaan.

Een daartoe strekkend voorstel aan het college kan onder meer inhouden dat er niet wordt overgegaan tot het toepassen van MVOI- criteria, het deels toepassen van MVOI-criteria waardoor er geen overschrijding van de begroting zal plaatsvinden of de overschrijding wordt door aanpassing van de MVOI-criteria teruggebracht tot onder de 10% van de begroting én tot minder dan 100.000 Euro.

Ook kan het voorstel inhouden de MVOI-criteria juist wel volledig toe te passen waarvoor aanvullend budget noodzakelijk is. In dit geval moet vooraf overleg met de afdeling Financiën hebben plaatsgevonden en dient dus ook een dekkingsvoorstel te worden opgenomen in het collegevoorstel.

Mocht in de voorbereidende fase voor budgethouder niet duidelijk zijn dat er door toepassing van MVOI een overschrijding van de begroting aan de orde is, maar dit na pas na beoordeling van de inschrijvingen wordt geconstateerd dan dient alsnog een voorstel aan het college te worden voorgelegd zoals hiervoor beschreven. Dit dient plaats te vinden voordat een voornemen tot gunning wordt geuit.

6. Financiële gevolgen

Op het moment van vaststelling van het MVOI-actieplan zijn deze niet te voorzien, zie hiervoor.

7. Vervolgtraject besluitvorming, uitvoering en evaluatie

Het MVOI-actieplan is tot stand gekomen in een nauwe samenwerking tussen een selectie van budgethouders, beleidsmedewerkers van de verschillende MVOI-thema's en team Inkoop.

Vervolgens is het plan besproken en toegelicht in de MT's van de drie domeinen en het DT. De uitvoering van het plan vindt plaats via de geselecteerde aanbestedingstrajecten. Evaluatie en rapportage over de uitvoering vindt jaarlijks plaats. Het Manifest MVOI verplicht de gemeente ook om jaarlijks te rapporteren aan Pianoo, zodat ook andere deelnemers kunnen profiteren van onze ervaringen (en vice versa natuurlijk).

8. Communicatie

Na vaststelling van het actieplan zal verder organisatiebreed aandacht aan MVOI in relatie tot inkoop en aanbesteding worden gegeven. Tevens heeft MVOI een plaats in de Learn-training inkoop- en aanbesteding, die verplicht wordt voor alle managers.